

4,7 millioner fra Rosa Sløyfe til å forske på akupunktur

Muligheten for å overleve kreft og til å leve et godt liv etterpå blir stadig bedre. Dette skyldes primært den alltid pågående kreftforskningen. Kreftforeningen lyser ut forskningsmidler hvert år og gir støtte til de forskerne som leverer best – det har ført til at de beste miljøene har fått blomstre og utvikle seg. Dette er viktig for effektiv utvikling av bedre diagnostikk, behandling og oppfølging av kreftpasienter.

Kreftforeningen har en grundig kvalitetssikring av prosjektene de støtter, og midlene som deles ut er fordelt mellom ulike forskningsdisipliner og kreftformer.

Torsdag 29. august ble midlene fra Rosa sløyfe-aksjonen 2018 delt ut. Rosa Sløyfe-aksjonen er et samarbeid mellom Kreftforeningen og Brystkreftforeningen, og de har nå bevilget til sammen 18,5 millioner kroner fra fjorårets aksjon til forskningsprosjekter som omhandler senskader etter brystkreftbehandling. Summen ble fordelt på fem norske forskere ansatt ved Høyskolen Kristiania, NTNU, Akershus universitetssykehus og Oslo Universitetssykehus.

– At vi kan dele ut nærmere 18,5 millioner kroner er takket være et enormt engasjement fra det norske folk. Vi gleder oss til å se resultatene av denne forskningen i fremtiden, sier Ryel og legger til:

– Forskning på senskader etter brystkreftbehandling er helt avgjørende for å bedre hverdagen til de som er rammet, og ikke minst for at færre skal få senskader i fremtiden.

Hvert år får rundt 3500 kvinner i Norge brystkreft. Minst én av tre kvinner som overlever får senskader. For noen blir livet så forandret at det går hardt utover livskvaliteten. I fjor løftet Rosa sløyfe frem to viktige deler av livet som kan bli hardt rammet etter brystkreftbehandling – arbeidslivet og seksuallivet.

– Senskader er ofte smertefullt og hemmende, og mange får problemer med å innfri både egne og andres forventninger. Det kan være spesielt sårt at forholdet til partneren eller arbeidsplassen blir endret, sier Ellen Harris Utne, styreleder i Brystkreftforeningen.

Evaluerer av akupunkturbehandling ved senskader

En av de fem forskerne som fikk tildelt midler i år var

Terje Alræk, akupunktør, forsker og professor ved School of Health Sciences ved Høyskolen Kristiania. Han ble tildelt 4 729 000 kroner for prosjektet «Evaluering av akupunkturbehandling ved senskader», for å undersøke om akupunktur kan redusere plagene knyttet til kronisk tretthet. Altså vil det for første gang nå forskes på om akupunktur kan hjelpe mot senskader etter brystkreftbehandling – dette er et viktig nybrottsarbeid.

– Fatigue, også kalt kronisk tretthet, er en vanlig senskade etter kreftbehandling. For mange brystkreftoverlevende blir den kronisk og forringer livskvaliteten. Det har aldri tidligere vært utført forskning på akupunkturbehandling knyttet til tretthet hos norske brystkreftoverlevende, og vi håper dette kan redusere senskadene. I tillegg vil vi registrere endringer av angst og depresjon, antall hetetokter i løpet av et døgn og søvn – alle faktorer som flere forskere tror kan påvirke fatigue. En stor takk til Rosa Sløyfe som gir oss støtte til denne viktige studien, sier Alræk.

Forskerteamet som Alræk har med seg består av høyskolelektor Hilde Skjerve og høyskolelektor Annette Sørensen, Høyskolen Kristiania, onkolog Hilde Presterud Ødegård, Akershus Universitetssykehus, professor Stein Atle Lie og postdok Admassu Lamu, begge fra Universitetet i Bergen, Weidong Lu (MB, MPH, PhD), Zakim Center for Integrative Therapies ved Dana Farber Cancer Institute, Boston USA, Gary Deng (Medical Director, MD) og Jun J. Mao (MD, MSCE) Memorial Sloan Kettering Cancer Center, New York, USA og professor Hugh MacPherson universitet i York, England.

Det er tidligere gjort forskning på akupunkturbehandling av kreftoverlevende i England, USA og Tyskland og resultatene derfra er lovende. Man vet også fra tidligere av

at akupunktur kan hjelpe mot hetetokter, som følger med hormonbehandlingen mange brystkreftpasienter bruker.

– Vi tror at akupunktur påvirker det autonome nervesystemet, som blant annet styrer mage og tarm og kan påvirke søvnen. Effekten kan også være forbundet med neuropeptider, stoffer som påvirker funksjonen til nervesystemet. Her er mange spørsmål vi ikke kjenner svaret på, forteller Alræk.

Inn i de norske retningslinjene?

Behandlingen av kvinnene starter i januar 2020 og gjøres av erfarne akupunktører. 250 kvinner vil bli tilfeldig fordelt i to grupper. Den ene gruppen (akupunkturgruppen) får 10–12 akupunkturbehandlinger hos en akupunktør utdannet innen tradisjonell kinesisk medisin. De får en til to behandlinger ukentlig. Den andre gruppen (kontrollgruppen) får ingen behandling mens studien pågår. Deltakerne skal leve som normalt, men de som er i kontrollgruppen kan ikke oppsøke akupunktør i studietiden. Alle deltakere i studien kan gjøre egne tiltak som for eksempel trene, meditere eller endre kosthold. Alle tiltak av denne karakter vil bli registrert. Alle deltakerne vil i tillegg fylle ut flere spørreskjemaer ved studiestart, etter avsluttet behandling, og etter seks måneder for å undersøke om effekten vedvarer. Utgiftene til akupunkturbehandlingen er gratis for deltakerne.

Forskerne vil i dette prosjektet, som strekker seg over tre år, også registrere endringer av livskvalitet, angst og

depresjon, smerte, antall hetetokter i løpet av et døgn og søvn – alle faktorer som flere forskere tror kan påvirke fatigue.

Først i 2023 regner Alræk med å publisere resultater. Er de tilstrekkelig positive, kan akupunktur bli del av de kliniske retningslinjene for behandling av kronisk tretthet etter brystkreft. Fra før er akupunktur anbefalt i nasjonale retningslinjer til behandling av kroniske ryggsmarter, svangerskapskvalme, kvalme etter cellegiftbehandling og kjevesmerter.

Akupunktur er ikke en del av den offentlige helsetjenesten, men ved å bli nevnt i retningslinjene for en lidelse betyr det at fastlegen kan kjenne seg faglig trygg på å anbefale akupunktur. Men pasientene må fortsatt betale for behandlingen selv.

Terje Alræk forteller at internasjonal forskning går i retning av at akupunkturbehandling kan være et alternativ ved senskader etter nødvendig behandling av brystkreft, men foreløpig er dette for lite undersøkt i Norge til at de kan anbefale behandlingen.

– Det har ikke tidligere vært utført forskning på akupunkturbehandling knyttet til tretthet hos norske brystkreftoverlevende. Vi håper jo at dette kan redusere senskadene, sier Alræk.

Trygg behandling for brystkreftrammede

Akupunktur er ansett som trygg behandling når den utføres av kompetente og erfarne akupunktører. De fleste

Foto: Jonunn Valle Nilsen

Fra venstre: Generalsekretær i Kreftforeningen, Anne Lise Ryel, professor Terje Alræk ved Høyskolen Kristiania, styreleder i Brystkreftforeningen, Ellen Harris Utne.

opplevde bivirkninger er av forbigående karakter f. eks. kløe rundt nålestikket eller blåmerke (skyldes at nålen har truffet en blodåre – helt ufarlig). Alvorlige bivirkninger, som f. eks. lungepunksjon (pneumothorax), fra akupunkturbehandling er ytterst sjelden. Har pasienten ødem i armen eller fjernet mer enn fire lymfeknuter i en av- eller begge armhuler blir det ikke gitt akupunktur i den armen/de armene. Har noen fått innsatt implantat i

forbindelse med brystrekonstruksjon, vil akupunktørene ikke sette nåler i denne regionen av kroppen.

For Høyskolen Kristiania er tildeling av midler til Alræk en anerkjennelse av det gode vitenskapelige arbeidet han og hans samarbeidspartnere gjør. Dette er nybrottsarbeid på et viktig felt som kan bety svært mye for den store pasientgruppen dette gjelder. Vi ser frem til å følge prosjektet fremover! □

Kilder:

bt.no: Pedersen, Kari: Får millioner til å forske på akupunktur (03.09.19)

kreftforeningen.no: Tildeling av 2018-midlene

kreftforeningen.no: Storsatsing for å hjelpe kvinner som overlever brystkreft

kristiania.no: Høyskolen Kristiania: Fikk 4,7 forskningsmillioner av Rosa Sløyfe

Terje Alræk

Professor Terje Alræk har sin doktorgrad fra Institutt for samfunnsmedisinske fag ved Universitetet i Bergen. Han har siden 1994 forsket på akupunktur, og har 30 års klinisk erfaring.

Fra 2004 har han vært – og er – ansatt som seniorforsker ved Nasjonalt forsknings-senter innen komplementær og alternativ medisin (NAFKAM) ved UiT Norges arktiske universitet, før han kom til Høyskolen Kristiania i 2011.

Alræk har publisert over 40 vitenskapelige artikler i internasjonale tidsskrifter, senest i mai i år var han medforfatter på «Evidence, safety and recommendations for when to use acupuncture for treating cancer related symptoms: a narrative review» sammen med Stephen Birch, Myeong Soo Lee og Tae-Hun Kim.

Rosa Sløyfe

Rosa sløyfe-aksjonen er en internasjonal folkebevegelse. I Norge står Brystkreftforeningen og Kreftforeningen sammen om aksjonen.

Rosa sløyfe har sitt opphav i USA der amerikanske kvinner på begynnelsen av 1990-tallet krevde større bevilgninger til brystkreftforskning. Siden den gang har organisasjoner, bedrifter og privatpersoner viet oktober måned til Rosa sløyfe-aksjonen.

Aksjonen har blitt arrangert i Norge siden 1999 og har siden den gang bidratt med over 250 millioner kroner. Målet med Rosa sløyfe-aksjonen er å vise solidaritet med brystkreframmede, spre informasjon og øke kunnskapen om brystkreft samt å støtte brystkreftforskning.

